

Programové prohlášení vlády

27. ledna 1998

Preambule

Vláda, která dnes předstupuje před Poslaneckou sněmovnu Parlamentu se žádostí o vyslovení důvěry, je v pořadí třetí vládou během existence samostatné České republiky. Zrodila se jako ústavní řešení složité vnitropolitické situace, jež v zemi vznikla po demisi vlády 30. listopadu 1997. Na rozdíl od vlád předchozích není tvořena výhradně koalicí několika politických stran. Této reality jsou si její členové vědomi, stejně jako si uvědomují, že mandát této vlády je omezen vůlí většiny parlamentních stran dospět k předčasným volbám v červnu tohoto roku. V této souvislosti pak vláda jako celek znovu deklaruje, že trváním na spojení hlasování o důvěře s předloženým zákonem o prodeji státní půdy pomůže vytvořit ústavní prostor pro vysání předčasných voleb.

Vláda je odhodlána - a toto programové prohlášení je toho důkazem - zodpovědně pokračovat ve správě jednotlivých resortů a v politice žádoucích společenských a ekonomických přeměn. Je si vědoma, že nedokončí řadu úkolů, které je třeba řešit, přesto ale považuje za nezbytné jejich řešení neodkládat a zahájit práci, na niž bude moci budoucí kabinet navázat. Ve své činnosti bude vláda vycházet ze základních zájmů České republiky, k nimž patří posilování demokracie a právního řádu, rozvíjení moderní tržní ekonomiky a další přibližování země evropským a euroatlantickým strukturám

I. Základní východiska

Při formulaci programových cílů se vláda nemůže vyhnout alespoň stručnému zhodnocení své výchozí pozice. Ta je na jedné straně dána značnou mírou continuity s činností předchozího kabinetu, na straně druhé objektivní potřebou změnit styl a metody práce.

Vláda chce ocenit úsilí vlád předchozích, které v nelehkém období po vzniku samostatné České republiky položily základy české státnosti a současně pokračovaly v důležitých společenských a ekonomických reformách. V prosinci 1997 došlo k úspěšnému dovršení jedné etapy integračních snah České republiky, když na pravidelném zasedání Evropské rady v Lucemburku bylo naší zemi nabídnuto jednání o vstupu do Evropské unie a v bruselské centrále Severoatlantické aliance byl podepsán protokol o přistoupení ČR do NATO.

Na druhé straně nelze nepřiznat, že předchozí vláda tolerovala i určité žití na dluh a že nyní přichází doba, kdy je tyto dluhy nutno začít splácet. Jde především o to, že v hospodářské oblasti v posledních letech převládala tendence spotřebovávat podstatně více, než kolik jsme dokázali vytvořit. Domácí poptávka dlouhodobě rostla rychleji než nabídka, což postupně vedlo k vysokému nárůstu vnější nerovnováhy. Růst reálných mezd po řadu let výrazně převyšoval růst produktivity práce. Podceňování nutné regulace finančních trhů přispělo ke krizi důvěry vůči bankovnímu sektoru a institucím kapitálového trhu. V širším slova smyslu pak lze za dluh označit i zpomalování privatizace a celkové snižování tempa hospodářských reforem. Dluhem svého druhu je i nedostatečná úcta k právu a jednostranné přeceňování ekonomického rozměru života na úkor tradičních společenských hodnot, jakými jsou vzdělání a kultura.

II. Programové cíle

1. Zahraniční vztahy

Vnější bezpečnost státu patří mezi základní priority vlády České republiky. Vláda je přesvědčena, že pro její zajištění je nejdůležitější posilování vlastní obranyschopnosti. Za důležitý prostředek k dosažení tohoto cíle považuje členství v Severoatlantické alianci. Proto již na své schůzi dne 21. ledna tohoto roku jednomyslně rozhodla o přistoupení ČR k Washingtonské smlouvě. V návaznosti na tento krok bude iniciovat co nejrychlejší projednání a schválení této smlouvy v Parlamentu ČR. Zasadí se rovněž o větší informovanost občanů s cílem získat pro členství v NATO širokou podporu veřejnosti.

V přípravě na převzetí svého dílu odpovědnosti, plynoucího z budoucího členství v NATO, bude vláda pokračovat v nezbytných krocích přibližujících naši zemi standardům této organizace. Předloží Parlamentu branné zákony - v případě zákona o utajovaných skutečnostech tak již učinila, přijme dokument k národní bezpečnostní strategii a projedná koncepci výstavby resortu obrany do roku 2003.

Ve vztahu k Evropské unii vláda urychleně projedná program národní přípravy připojení. Nejpozději do začátku března se seznámí s resortními pozičními dokumenty, které budou důkladně analyzovat důsledky našeho budoucího členství v Evropské unii. Na jejich základě bude vypracován a vládou schválen mandát české delegace pro jednání o členství v Evropské unii.

Vláda se bude podílet na práci regionálních a mezinárodních organizací. Bude přispívat k vytváření evropské bezpečnostní architektury, k respektování lidských práv, ale i ke zlepšování exportních možností české ekonomiky. V bilaterálních vztazích bude sledovat národní zájmy, kde z hlediska budoucího začlenění České republiky do evropských struktur považuje za zvlášť důležitou spolupráci s Polskem, Maďarskem a dalšími kandidátskými státy. Vláda rovněž deklaruje svůj zájem na dobrých vztazích se Slovenskem a na zachování oboustranně výhodné celní unie.

2. Právo a vnitřní bezpečnost

Vláda si uvědomuje, jaký význam mají právo, právní řád a spravedlnost pro svobodného a odpovědného občana. Považuje tedy za základní úkol posílení důvěry občanů v zákonnost a právo. Zvýší proto svoji aktivitu při vytváření fungujícího právního státu a při harmonizaci našeho práva s právem Evropské unie.

V rámci své zákonodárné iniciativy vláda zahájí očistu právního řádu, jejímž prvním krokem bude revize všech prováděcích právních předpisů, které již nemají oporu v platných zákonech. Ve vztahu k moci soudní bude hledat způsoby, jak zefektivnit její fungování. Připraví návrhy zákonů, které zjednoduší soudní řízení a umožní rychlejší výkon soudního rozhodnutí. V oblasti obchodního soudnictví vytvoří organizační a personální podmínky pro účinnější a rychlejší fungování obchodního rejstříku. Pokračovat budou i práce na přípravě nových občanskoprávních a trestněprávních kodexů.

Vláda považuje činnost policie a ostatních bezpečnostních služeb za základ ochrany práv a svobod občanů. Za zvlášť nebezpečné jevy považuje úplatkářství, organizovaný zločin a rasově motivované násilí. Do konce února proto připraví novelu trestního zákona, která bude ve větší šíři a přísněji vymezovat korupci veřejných činitelů. Vláda se nehodlá smířit ani s majetkovou trestnou činností včetně drobné pouliční kriminality.

Vláda se přihlašuje k myšlence reformovat veřejnou správu a je připravena pro její realizaci učinit maximum. Přes časovou vymezenost svého mandátu rovněž nehodlá rezignovat na své povinnosti vyplývající z přípravy potřebných právních norem. Mezi své úkoly řadí i přípravu právní úpravy financování politických stran, jejímž cílem bude zvýšit průhlednost a věrohodnost hospodaření politických stran. Je také připravena Parlamentu předložit koncepci protidrogové politiky.

3. Hospodářská politika

V oblasti ekonomiky vláda vychází z přesvědčení, že obnovení a udržení makroekonomické stability a finanční disciplíny představuje v dlouhodobějším horizontu nezbytný předpoklad pro udržitelný hospodářský růst a zvyšování životní úrovně občanů. Je přesvědčena, že stávající míra otevřenosti naší ekonomiky má pozitivní vliv na její restrukturalizaci, a proto bude pokračovat v dotváření liberálního prostředí v souladu s přijatými mezinárodními závazky. Vzhledem k významu cenové stability pro dlouhodobou prosperitu bude vláda podporovat úsilí České národní banky o snižování inflace.

Současná vláda přebírá schválený vyrovnaný státní rozpočet, který bude důsledně dodržovat. Uvolnění fiskální politiky by ve stávající makroekonomické situaci považovala za nezodpovědný krok, který by vedl k opětovnému prohlubování vnější ekonomické nerovnováhy, a ve svém důsledku by vyústil v další oslabení české koruny a ve zvýšení inflace. Vláda bude pokračovat v úsilí o zdokonalení výběru daní a cel, a to jak organizačními změnami finančních orgánů, tak důslednějším postupem vůči neplatičům daní a pojistného.

Součástí vládní politiky vyrovnanosti soustavy veřejných rozpočtů bude "inventura" skrytých forem deficitního hospodaření, a to v zájmu dosažení co největší průhlednosti veřejných financí. Vláda je rovněž připravena odstranit roztržičnost a neefektivnost práce institucí, které spravují obtížně vymahatelné pohledávky, vzniklé v rámci vládou schválených programů v průběhu transformačního procesu. V obecné rovině se pak vláda zasadí o realizaci opatření namířených proti rostoucímu zadlužování, a to zejména měst a obcí.

Za základní podmínku zrychlení hospodářského růstu vláda považuje kontinuitu nezbytných reformních kroků, včetně pokračování privatizace. Bude klást důraz na její průhlednost a o svých privatizačních aktivitách je připravena průběžně informovat Poslaneckou sněmovnu i veřejnost. Současně bude zdokonalovat svoji spoluúčasť na výkonu vlastnických práv státu v dosud ne zcela privatizovaných podnicích.

Vláda považuje za nezbytné pokračovat ve vytváření standardních podmínek na kapitálovém trhu, a to zejména posílením jeho regulatorního rámce. V zájmu efektivnějšího fungování finančních trhů budou vytvořeny podmínky pro zahájení práce Komise pro cenné papíry a urychlí se práce na novelizaci zákonů o dluhopisech a cenných papírech.

Za důležitý transformační krok vláda považuje pokračování nápravy cenových deformací tak, aby se regulované ceny stávaly nositelem spolehlivé informace pro spotřebitele i investory. V této souvislosti bude vždy zvažovat úpravu podmínek pro přiznávání sociálních dávek a současně nepřipustí, aby regulované a usměrňované ceny byly nástrojem zneužívání monopolního postavení firem na domácím trhu. Proto vláda přisuzuje značný význam účinnému regulačnímu rámci v oblasti energetiky, telekomunikací a zásobování teplem a vodou. Hledat bude rovněž vhodné formy regulace pro podnikání v dopravě s cílem vytvořit rovné podmínky pro všechny subjekty podnikající v této oblasti. Za důležitý úkol vláda

považuje dosažení výrazného postupu v restrukturalizaci Českých drah, jež bude doprovázena sociálním programem. Cílovým stavem musí být transformace tohoto podniku do podoby, ve které bude spolu se silniční dopravou plnit očekávání kladená na dopravní obslužnost.

V rámci principu vyrovnanosti státního rozpočtu bude vláda podporovat efektivní programy pomoci v těch částech ekonomiky, kde aktivní vládní politika může účinně doplnit působení tržních sil. Jednou z priorit v tomto směru bude praktické naplnění již připravené proexportní politiky. Vláda rovněž hodlá přijmout koncepci podpory přímých zahraničních investic, která by učinila českou ekonomiku přitažlivější pro příliv dlouhodobého zahraničního kapitálu.

Vláda bude pracovat na odstraňování překážek volné konkurence. Vedena bude rovněž snahou o odbourávání překážek v podnikání a o zlepšování celkového podnikatelského klimatu. Počítá i s návrhem nové formy podpory malých a středních podniků.

V oblasti zemědělství je vláda připravena realizovat zejména program podpory mimoprodukčních funkcí zemědělství s důrazem na horské a podhorské oblasti. Vláda poskytne náhrady těm podnikatelům v zemědělství, kterým přikázaný režim hospodaření působí újmu. Pokračovat bude i v programech exportní podpory zemědělských produktů a podpoří i dokončení transformace majetkových vztahů v zemědělství.

4. Sociální oblast, zdravotnictví a bytová politika

Vláda nezastírá, že důsledky úsporné politiky vyhlášené předešlým kabinetem v květnu loňského roku budou nepříznivě působit na růst životní úrovně občanů. Vzhledem k výsledkům, dokládajícím postupnou obnovu ekonomické rovnováhy, však nepočítá s dalšími kroky, které by šly nad rámec již existujících opatření. Zdůrazňuje v této souvislosti, že provede valorizaci důchodů a životního minima, pokud pro tento krok budou naplněny zákonem stanovené podmínky.

Vláda si uvědomuje, že musí pokračovat v pomoci oblastem postiženým loňskými ničivými záplavami. Také se soustředí zejména na preventivní opatření, která by v budoucnu omezila tragické následky podobných přírodních katastrof.

Vláda bude spolupracovat s odborovými a zaměstnavatelskými svazy. Se svými sociálními partnery bude konzultovat zejména připravované právní úpravy v oblasti zaměstnanosti, odměňování a konečné znění vládního návrhu zákona o sociální pomoci. Provede rozbor současného systému důchodového pojištění a zpracuje variantní koncepcie jeho reformy. Pokračovat budou práce na přípravě nového pracovního právního kodexu a návrhu zákona o sociálně právní ochraně dětí. Vláda bude aktivně prosazovat programy a projekty v rámci politiky zaměstnanosti a bude se zasazovat o podporu úplné rodiny.

Nový impuls musí dostat reforma zdravotní péče, orientovaná na odstranění současné nerovnováhy mezi finančními zdroji na její úhradu a rozsahem a kvalitou jejího poskytování. Vláda proto bude pokračovat v restrukturalizaci zdravotnických zařízení, jejichž výsledná síť musí být přiměřená rozsahu i typu poskytované péče. Vláda zesílí dohled nad lékovou politikou a hospodařením nemocnic. Bude pokračovat v pracích na vymezení okruhu zdravotní péče hrazené ze zdrojů veřejného zdravotního pojištění. Akreditaci nemocnic bude prosazovat v závislosti na kvalitě jejich činnosti.

Vláda si klade za cíl pokračovat v přijaté koncepci bytové politiky, která sleduje zvýšení dostupnosti bytů pro všechny příjmové skupiny obyvatel, a to zejména cestou podpory rozvoje trhu s byty pomocí zvýhodněných hypotečních úvěrů, záruk a daňových úlev. Bude pokračovat v podpoře investičních aktivit obcí a prostřednictvím regionální politiky účinněji reagovat na prohlubující se rozdíly v hospodářském a sociálním rozvoji jednotlivých oblastí. Důležitý význam přisuzuje přijetí zásad regionální politiky v souladu s praxí Evropské unie.

5. Školství, kultura, národnostní a ekologická politika

Vláda zváží ustavení Národní rady pro vzdělávání a systém kariérního růstu učitelů. Optimalizace sítě škol bude pokračovat věcněji a průhledněji a dotkne se i státní správy ve školství. Přitom bude dbát na to, aby profesní skladba absolventů škol a učilišť lépe odpovídala potřebám trhu práce. Vláda bude podporovat spolupráci vysokých škol s Akademií věd České republiky a dalšími národními kulturními institucemi, zformuluje vědní politiku státu a zásady státní podpory výzkumu a vývoje. Za důležité pokládá přijetí vysokoškolského zákona a také rozvoj sportu a tělovýchovy.

Vláda se zaměří na zdokonalení institucionální a legislativní ochrany svobody umělecké tvorby a práv autorů. Bude pokračovat v přípravě legislativy, která přesněji upraví právo občanů i sdělovacích prostředků na přístup k informacím. Přijme koncepci péče o památky a zasadí se o přísnější regulaci vývozu starožitností i účinnější ochranu sbírek.

Ve své politice bude vláda vycházet z přesvědčení, že ekonomický rozměr života musí být v souladu s ekologickým principem udržitelného rozvoje. Uvědomuje si význam ekologicky stabilního prostředí pro kvalitu lidského života a bude proto pokračovat v úsilí směřujícím ke snížení znečištění ovzduší a vod, ozdravení krajiny a využívání obnovitelných zdrojů energie. Na základě výsledků světové konference o změně klimatu je vláda připravena přistoupit k Protokolu o snížení emisí skleníkových plynů.

Za jeden z hlavních cílů své politiky vláda považuje vztah státu k národnostním menšinám. Bude proto usilovat o změnu přístupu většinové populace k rómské minoritě, který je dosud ovládnán řadou nepřátelských a xenofobních stereotypů, přičemž se zasadí o rychlý a zákonný postih všech diskriminačních a rasistických projevů. Vláda se ztotožňuje se závazkem vybudovat na místě bývalého rómského internačního tábora v Letech u Písku důstojný památník.

Závěr

Toto vládní prohlášení je oproti programům vlád předešlých stručnější, což odpovídá poslání této vlády. Všichni členové této vlády si uvedenou skutečnost uvědomují. Jsou však přesvědčeni, že předstupují s programem reálným, který bude mít podporu většiny občanů této země. Jsou také připraveni učinit pro jeho splnění maximum.

Vážené poslankyně, vážení poslanci,

s odvoláním na přednesený program se na Vás obracím se žádostí o vyslovení důvěry této vládě.